

Vlaams
Parlement

vergadering **C146**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 23 april 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het met de landbouwsector gesloten convenant Enterische emissies – 998 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de ophaling van asbest aan huis – 994 (2018-2019)	10
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de delegatiebevoegdheid van de Vlaamse Regering in ruimtelijke dossiers – 1008 (2018-2019)	14
VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de lage grondwaterstanden – 1018 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de infiltratiebonus – 1020 (2018-2019)	16

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het met de landbouwsector gesloten convenant Enterische emissies – 998 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, we hebben gelezen dat u enkele weken geleden een convenant Enterische emissies hebt afgesloten. Deze vraag om uitleg dateert al van 31 maart 2019. De tijd gaat snel. Het convenant Enterische emissies vloeit voort uit het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 en richt zich op de methaanuitstoot door de verteringsprocessen van herkauwers. De Vlaamse overheid, namelijk het Departement Landbouw en Visserij, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en verschillende partners uit de keten, waaronder landbouworganisaties, hebben een engagementsverklaring ondertekend.

Het convenant heeft een beperkte scope en richt zich op een aspect van de problematiek. In 2030, wat nog ver van ons af ligt, moet de methaanuitstoot door runderen 19 procent lager liggen dan in 2005. Aangezien de uitstoot de voorbije jaren enkel is gestegen, betekent dit eigenlijk een feitelijke vermindering met 26 procent ten opzichte van 2005.

Hoe dat moet gebeuren, is nog onduidelijk want voor zover ik weet, bevat het convenant geen concrete maatregelen. De vijf werkgroepen die zullen worden opgericht, zullen afspraken over de maatregelen moeten maken. Die maatregelen zouden onder meer betrekking hebben op het veevoeder, op de selectie van andere rassen, op een aanpassing van het bedrijfsmanagement enzovoorts.

Ik citeer: “melkkoeien langer gezond en productief houden” en “maken dat een jongvolwassen koe sneller kalft, zodat ze ook sneller melk geeft”. Nu duurt dat gemiddeld twee jaar of meer. Dat vee is nog niet productief, maar stoot wel methaan uit. Indien we die periode inkorten, wat mogelijk is, draagt dit volgens mevrouw Riebbels, woordvoerder van het ILVO, bij tot een lagere emissie.

Het convenant zwijgt echter over de optie van een kleinere veestapel. We kunnen even de rekening maken. We kunnen de uitstoot per dier verminderen, maar indien het aantal dieren stijgt, zal het volume van de uitstoot natuurlijk niet of minder worden beperkt dan in de doelstelling staat.

Minister, uw woordvoerder heeft in een krant bevestigd dat een overheids-gestuurde productiebeperking van het aantal liters melk of het aantal kilogrammen vlees en dus van het aantal runderen niet aan de orde is, want “dat zou zowel voor ecologie als economie een kwalijke zaak zijn”. De heer De Meyer van de Bond Beter Leefmilieu (BBL) heeft hier vol onbegrip op gereageerd. Hij heeft in een opiniestuk geschreven dat het Milieurapport Vlaanderen (MIRA) vorig jaar tot de conclusie is gekomen dat de grootste milieuwinst valt te halen door de consumenten tot een gematigde vleesconsumptie aan te zetten.

Wat de uitvoering van het actiekader en de maatregelen betreft, zal het convenant jaarlijks worden geëvalueerd. Vanaf 2021 volgt een tweejaarlijkse evaluatie met betrekking tot de behaalde broeikasgasreducties. In 2025 wordt de behaalde reductie afgetoetst aan de doelstelling en wordt bepaald of bijkomende maatregelen nodig zijn.

Minister, wordt het convenant door de overheid gefinancierd? Zo ja, welk budget is hiervoor vrijgemaakt? Nemen we de rundveetelers op die manier niet verder mee op het pad van de lock-in waarin de sector nu al vastzit? Het landbouwincome bestaat

voor meer dan 80 procent uit subsidies en ten gevolge van het overaanbod zijn de prijzen voor de producten laag. Kunnen dure maatregelen als voederadditieven een economisch realistisch antwoord bieden?

De marktvraag naar rundsvlees in Vlaanderen daalt. Waarom wordt niet op deze trend ingespeeld om de veestapel af te stemmen op de dalende vraag? Het convenant lijkt te ontkennen dat de Vlamingen ook dieetaanpassingen nodig hebben. Ik verwijs naar het MIRA, waarin te lezen staat dat daar de grootste duurzaamheidswinst te halen valt. Waarom wordt de rol van dieetaanpassingen onterecht geminimaliseerd? Waarom wordt het convenant niet breder opgesteld om ook dieetaanpassingen een betere plaats te geven?

In artikel 2.6 staat dat eiwithoudende componenten niet ongenueanceerd mogen worden gebannen. Niemand pleit voor het bannen van dierlijke eiwitten, maar wel voor een gebalanceerd evenwicht tussen plantaardige en dierlijke voeding. Vandaag eet 89 procent van de Vlamingen meer vlees dan maximaal wordt aangeraden. Het is niet enkel duurzamer, maar ook gezonder om het evenwicht tussen dierlijke en plantaardige voeding op te zoeken. Waarom wordt deze doelstelling in het convenant genegeerd?

Waarom komt er pas in 2025 een late evaluatie? Indien de sector tegen 2025 niet op koers zit, komt het pad van de veestapelafbouw nabij. Bent u het hiermee eens?

Waarom is, tot slot, geen breed draagvlak gezocht voor dit toch erg bediscussieerde onderwerp? Waarom zijn de milieubeweging en het Departement Omgeving hier niet bij betrokken?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Mijnheer Caron, ik dank u voor het stellen van uw vraag, zodat we er een discussie aan kunnen wijden.

Ik ben eerlijk gezegd wat geschrokken van de eerder negatieve toon in de vraagstelling. We willen hierin toch zeker stappen voorwaarts zetten.

Eén, de Vlaamse rundveehouderijsector heeft zijn nek uitgestoken. Er is ook een duidelijk gekwantificeerde resultaatsverbintenis. Het is geen vrijblijvende opdracht waarin men zegt: we zullen dit of dat doen. Nee, het is heel belangrijk dat er concrete doelstellingen worden geformuleerd die gekwantificeerd worden. Dat is hier gebeurd.

Twee, we mogen niet onderschatten dat de hele keten, van bio tot gangbaar, van veld tot bord – maar liefst zestien verschillende organisaties – hier samen de schouders onder heeft gezet. Uw laatste vraag gaat hier ook op in, maar ik zal straks uw concrete vragen nog beantwoorden. Het is niet het initiatief van één of twee organisaties of niches. Nee, heel de sector, heel breed, heeft dit convenant ondertekend. Als we die klimaatuitdaging willen aangaan en grote maatschappelijke veranderingen willen teweegbrengen, is het goed dat het woord dat u daarnet hebt gebruikt, wordt gecreëerd. U zegt dat ik te weinig heb gedaan. Ik kom daar straks nog op terug. Ik stel alleen maar vast dat heel de sector – zestien organisaties – van het begin tot het einde dit heeft ondertekend. Dat is een tweede positief teken.

Drie, de olifant in de kamer: het afbouwen van de veestapel. Moeten we dat niet op het bord leggen? We moeten hygiënisch blijven discussiëren: wat is het middel en wat is het doel? Een belangrijk element hierbij is het verminderen van de broeikasgasuitstoot. Daarnaast is er het gezondheidsaspect van het minder consumeren van vlees. Dat zijn twee verschillende uitdagingen. Maar het is ook kort door de bocht geredeneerd. Als we de Vlaamse veestapel afbouwen, dan doen we iets aan

de twee zaken: de uitstoot daalt en de Vlamingen eten minder vlees. Mocht het zo eenvoudig zijn, zou het misschien al lang gebeurd zijn. Het is niet omdat er in Vlaanderen 25 procent minder koeien en varkens zullen rondlopen dat de vleesconsumptie van de Vlaming met 25 procent zal verminderen. Zo gemakkelijk gaat dat niet. Trouwens, rundveehouderij is niet alleen vleesgerelateerd. Die sector zorgt ook voor de hele zuivelindustrie van yoghurt, melk, kaas enzovoort. Dat is ook belangrijk. We moeten daarover hygiënisch en oprecht blijven discussiëren.

Maar het gaat niet alleen om de Vlaamse veestapel. Die redenering is wat te gemakkelijk. U bent een verstandig man, dus u weet dat. Het is niet omdat de Vlaamse veestapel vermindert, dat ook de vleesconsumptie vermindert. Het vlees kan dan elders worden gehaald. Het Vlaamse aandeel vermindert dan, maar het vlees wordt ergens geproduceerd. Zoals u weet, is het niet alleen in de rundveesector, maar ook in andere sectoren zo dat men wellicht met veel hogere emissiepercentages kampt dan onze Vlaamse productie. Op wereldvlak zullen we dan ook geen stap dichterbij de reductie van broeikasgasuitstoot zijn.

Als we de productie verplaatsen naar het buitenland waar op termijn minder stringente normeringen of minder positieve evoluties zijn waar te nemen, zetten we absoluut geen stap voorwaarts, ook wat het klimaat betreft. Hiermee geef ik al een beetje het antwoord op wat mijn woordvoerder zou hebben gezegd rond ecologie en economie.

Dan kom ik tot uw vragen.

Wordt dit convenant gefinancierd? De maatregelen die uit het convenant voortvloeien, zullen hoofdzakelijk binnen de keten zelf uitgerold en geïmplementeerd worden. Sinds het begin van deze legislatuur zijn er in diverse sectoren producenten- en brancheorganisaties opgericht en zij zullen hier afspraken over maken. Er kunnen ook interprofessionele akkoorden gesloten worden die dan algemeen bindend zullen zijn voor alle deelnemers aan de keten, zodat er geen freeriders of vrijbuiters kunnen ontstaan die de afspraken binnen de keten negeren.

De overheid neemt een faciliterende rol op en zal financiële ondersteuning bieden waar het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) en de Europese regels rond staatssteun dat toelaten. U weet dat er daarover momenteel gesprekken lopen binnen de Europese instellingen in het kader van de meerjarenbegroting en de inhoudelijke beleidsbepalingen. Derhalve is het vandaag nog niet duidelijk hoeveel middelen we precies beschikbaar kunnen stellen. Naar verwachting zal dit wel het geval zijn wanneer de vijf werkgroepen die het convenant voorziet hun werkzaamheden aanvangen. We zullen dus financiële ondersteuning bieden, maar pas binnen enkele maanden, als we wat meer duidelijkheid hebben vanuit Europa, zullen we weten hoeveel.

Wat betreft de subsidies en de lage prijzen, is de reden achter het convenant net om de problematiek bottom-up aan te pakken en samen met de sector na te gaan hoe we op een financieel, technisch en functioneel haalbare manier de reductiedoelstellingen kunnen halen. Het is de overtuiging van de hele keten dat we enkel vooruitgang kunnen boeken door zowel economische, ecologische als sociale componenten van duurzame ontwikkeling in de uitwerking mee te nemen. We moeten al die componenten samen nemen, want enkel zo kunnen we op een duurzame manier aan duurzame ontwikkeling werken.

Uw derde en vierde vraag neem ik samen. Ik ben daarnet ingegaan op de dalende vraag naar rundsvlees, wat zich ook weerspiegelt in de evolutie van het vleesvee in Vlaanderen. Op zich is dat geen probleem, denk ik. Verschuivingen in het voedingspatroon van de Vlaming, de vraagzijde van de markt, zal ook productiewijzigingen teweegbrengen bij de aanbodzijde, als de markt goed werkt tenminste. Bijgevolg heeft dat een effect op de uitstoot van broeikasgassen door de landbouwsector. De dalende vraag zal via de marktwerking dus een effect hebben op de omvang van de

veestapel, zonder tussenkomst van de overheid. Mocht de overheid dat actief gaan sturen, door bijvoorbeeld wettelijke normeringen of quota op te leggen, dan gaat de vleesconsumptie van de Vlaming nog niet automatisch dalen, maar krijg je veeleer een productieverplaatsing naar het buitenland. Ik denk dat dat geen goede evolutie zou zijn, omdat de productie in Vlaanderen milieuvriendelijker verloopt dan in de rest van de wereld. Ik hoef u ook niet te zeggen dat er voor de invoer van vlees vanuit het buitenland meer transportkilometers gereden zouden worden, wat ook een effect zou hebben op de uitstoot.

Ik heb daarnet trouwens al gezegd dat vlees slechts één product is. We mogen de productie van melk, yoghurt, kaas en zuivelproducten in het algemeen niet uit het oog verliezen. Die komen natuurlijk ook voort uit de brede rundveehouderij.

Uw vijfde vraag gaat over ons voedsel en de eiwithoudende componenten van ons voedsel. Om als mens door het leven te gaan, hebben we een aantal essentiële bouwstenen nodig en die nemen we op via ons voedsel. Eiwitten, vetten, vitaminen en mineralen zijn onmisbare elementen die we via dierlijke producten innemen.

Ik zal niet zeggen dat er in de westerse wereld geen overconsumptie is van bepaalde suiker- en vetrijke voedingsstoffen – dat weet iedereen, ook de partners van dit convenant. We moeten daar op een duidelijke manier over communiceren en op de juiste manier sensibiliseren om het juiste evenwicht in het dieet van onze mensen ingang te doen vinden. De inname van nutriënten moet worden afgestemd op de persoonlijke behoeften, die voor iedereen anders zijn, want afhankelijk van onder meer geslacht, leeftijd, activiteitsgraad. De boodschap zou dan ook kunnen zijn: geniet, maar eet bewust, gezond en gevarieerd.

De uitvoering van het convenant zal jaarlijks geëvalueerd worden wat de uitvoering van het actieplan betreft. Vanaf 2021 zal tweejaarlijks de behaalde broeikasgasreductie worden gemonitord. In 2025 wordt de behaalde reductie afgetoetst aan de doelstelling van 2030 om te bepalen of bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn.

Wat er zal gebeuren wanneer de sector in 2025 niet op schema zit, zal uiteraard op dat moment moeten worden bepaald. Ik heb met alle ondertekenaars gesproken en gemerkt dat men hier effectief werk van wil maken. De sector krijgt de kans om te bewijzen dat hij een voorloper is op het vlak van de reductie van broeikasgassen, zowel op Vlaams als op Europees niveau. Dat biedt perspectieven en ik hoop dat dit ook tot concrete resultaten zal leiden.

Wat het draagvlak betreft, zijn er zestien verschillende organisaties binnen de keten die het convenant hebben ondertekend, van bio tot gangbaar en van veld tot bord. Dat is dus sectorbreed. Ik zie in Vlaanderen en in Europa niet veel andere sectoren waar zo breed een convenant met die gekwantificeerde doelstelling wordt aangegaan. Het is op dat vlak heel belangrijk dat binnen de sector die zestien verschillende organisaties hebben ondertekend. Dat is voldoende bewijs om de zaak binnen die sector aan te pakken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik dacht dat mijn vraag tamelijk neutraal was gesteld, maar ze heeft natuurlijk een achtergrond, dat ontken ik niet. Ik wil ook mijn waardering uitspreken voor wat er op tafel ligt: dat is een stap vooruit. U kent het soort van discussies over of het glas halfvol of halfleeg is. Het is een stap vooruit, en dat is in het verleden niet gebeurd, dat is zeker positief. Ik vind ook de doelstelling redelijk ambitieus en ondersteun die. Maar er zijn soms olifanten in de kamer, zoals u ook zelf zegt, en dat maakt de discussie moeilijk. Wanneer je in de voedingsketen en de landbouwsector gaat praten, is het logisch dat die discussie over de grootte van veestapels een moeilijke kwestie is. Men wil zich daar niet aan binden. Ik begrijp vanuit een economisch

standpunt waarom, maar tegelijk is het zo dat men op die manier een deel van de discussie uit de weg gaat. Ik kom daar meteen nog op terug.

U maakt de redenering dat het niet door een vermindering van de veestapel is dat de vleesconsumptie zal dalen.

U hebt gelijk hoor, dat is absoluut waar.

Het punt is niet dat het ene het andere voortdrijft. We hebben een veestapel met vleesvee dat voor 170 procent van onze behoeften zelfvoorzienend is, voor de varkens is dat 250 procent. Voor de kippen is het denk ik niet veel minder dan voor het vleesvee.

Ik wil maar zeggen dat er veel meer wordt geproduceerd dan nodig is voor onze consumptie. Dat is niet het pijnpunt. Er is inderdaad geen oorzakelijk verband. Er is bij ons ook een belangrijk aandeel dat naar de uitvoer van vee en zuivelproducten gaat.

Ik vond het zo grappig dat toen ik Milcobel bezocht, de kaas voor pizza's die ze daar fabriceren in Italië een originelabel krijgt, alsof die pizzakaas uit Italië komt. Zo zie je maar hoe de Europese en de wereldeconomie in elkaar zit.

Je hebt enerzijds een dalende vleesconsumptie. Dat is al het resultaat van de sensibilisering in de samenleving waardoor mensen meer plantaardige dan dierlijke eiwitten gaan gebruiken. Dat is een gezonde evolutie, maar het is alsof de economie daar los van staat. Als we bij ons minder vlees gaan eten, dan zullen we maar wat meer uitvoeren. U ziet, er is geen oorzakelijk verband tussen het convenant en de consumptie *as such*. Het wordt, en dat is begrijpelijk – ja, ik heb vandaag veel begrip – door de sector uit de weg gegaan.

Het is ook wel waar dat als wij onze veestapel afbouwen die elders zal groeien. Bij ons minder, elders meer. Die kans is reëel, ik weet dat ook wel. In die zin is het altijd wenselijk dat dat soort inspanningen op Europees vlak wordt bekeken en genomen. Ik ben er overigens van overtuigd dat als er op dat vlak een beheersing bestaat, het ook voor de landbouwer tot een betere prijsvorming dan die van vandaag zou leiden. Nu zitten we in een soort ratrace, een concurrentieslag, waarbij wij als land met een relatief dure productievorm en relatief hoge lonen het pleit in vergelijking met sommige andere landen verliezen. Maar goed, het is wat het is.

Ik wil ook mijn waardering uitdrukken omdat in het convenant zowel economische, ecologische als sociale componenten samenkomen. Op dat vlak is het een belangrijke stap vooruit.

Tot slot wil ik nog zeggen dat de driestappen-evaluatie in het convenant een positieve zaak is waarbij het jaarlijkse actieplan wordt geëvalueerd, er tweejaarlijkse broeikasgasemissiemetingen zijn en in 2025 tussentijds wordt gemeten of de globale doelstelling bereikt is. Ik hoop net zoals u op concrete resultaten. Ik wil niet dat het een vorm van greenwashing is. Daar is niemand bij gebaat.

Alleen blijf ik met een vraagje over, minister, en het gaat over de laatste zin van mijn vraag. Het is waar dat zestien organisaties het convenant hebben ondertekend. Dan mag u al van een draagvlak beginnen te spreken. Het mag niet zo zijn dat het Departement Omgeving en de milieubeweging daar op geen enkele manier bij betrokken zijn. Op dat punt hebt u niet geantwoord. Daarom graag een eerlijk antwoord: waarom zijn ze daar niet bij betrokken?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Dit is een van de laatste commissievergaderingen en we mogen het toch nog eens over de impact van de vleesproductie hebben.

Ik kan me eerst en vooral niet van de indruk ontdoen dat je nogal moeilijk kunt spreken van een maatschappelijk draagvlak. Je kunt spreken van een draagvlak binnen de sector. Ik heb de lijst gezien van de organisaties die het convenant hebben ondertekend. Dat zijn natuurlijk allemaal sectoren of organisaties die actief zijn in de vleesproductie. Dat zij mee willen inzetten op die technologische oplossingen, verbaast me eerlijk gezegd niet.

Ik wil echter even een bilan opmaken van die technologische oplossingen zoals voederrantsoenen en efficiëntie. Ik zit nu tien jaar in het Vlaams Parlement. Ik heb al heel wat hoorzittingen en gedachtewisselingen, onder andere met het ILVO, meegemaakt waarin die zaken aan bod kwamen. Tijdens die tien jaar is er eigenlijk niets veranderd, om het even cru te stellen. Er is heel veel onderzoek naar gevoerd, maar wat is de impact daarvan?

Is er een revolutie gebeurd op het vlak van efficiëntie? Ik heb ze in elk geval nog niet gezien. Ik vraag er ook telkens naar, maar ik krijg telkens zeer onduidelijke antwoorden, zoals: we moeten er vooral veel onderzoek naar voeren en dan komen we er wel. Ook in het MIRA wordt de analyse gemaakt dat we het met die technologische oplossingen niet gaan halen. Het zal verder moeten gaan. We zullen inderdaad naar een afbouw van de veestapel moeten gaan.

Ik heb uw antwoord goed beluisterd: geen wijziging aan de productiezijde vanuit de overheid, geloof in de marktwerking. Dat is natuurlijk het gekende verhaal, minister. U weet dat we eigenlijk te veel produceren. De zelfvoorzieningsgraad ligt lager dan het percentage dat we produceren, en dat in alle vleessectoren. Het is het meest spectaculair bij de varkens, maar in andere sectoren is dat ook het geval. Tegelijkertijd gaan er veel middelen vanuit de overheid naartoe. En dan consumeren we eigenlijk ook te veel. U hebt dat daarnet ook toegegeven. Op het vlak van milieu en gezondheid zitten we dus met een probleem.

De uitdaging vanuit het beleid is om iets aan die consumptie te doen. En we moeten daar eerlijk over zijn, minister, dat daar de voorbije jaren heel weinig op is ingezet. U kent mijn betoog tegen de VLAM-campagnes. We zien dat het nog altijd een zeer moeilijke kwestie is in de politiek om het daarover te hebben, om de vleesconsumptie te durven benoemen en te durven zeggen dat ze naar beneden moet en dat dat eigenlijk een beleidsdoelstelling zou moeten zijn.

Minister, bent u ervan overtuigd dat het beleid een consequent en duurzamer eetpatroon moet stimuleren? Als u daar 'ja' op antwoordt, zou dat al een grote positieve verandering zijn ten opzichte van de voorbije tien jaar.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, alle stappen die vooruit worden gezet, zijn natuurlijk welkom. Daar zijn we het allemaal over eens, zelfs collega Caron. Maar collega Caron heeft ook wel een punt – en het is herhaald door collega Sanctorum – als hij zegt dat de focus beperkt blijft en vooral ligt op de methaanreductie via technische ingrepen. Een bredere scope zou misschien niet onnuttig zijn geweest. En ook het betrekken van meer deskundigheid dan alleen die van het Departement Landbouw en Visserij zou nuttig zijn geweest. Maar zoals gezegd, is elke stap vooruit welkom.

Ik wil nog een kanttekening maken, minister. Als ik het goed gelezen heb, gebeuren de evaluaties binnen het convenant. Het is niet de regering of een externe instelling die die evaluaties gaat doen. Met andere woorden, kwatongen zouden kunnen beweren dat je eigenlijk een paraplu aanreikt aan de sector om tot 2025 weer van alles te bestuderen en te proberen, zonder dat ze gevat kunnen worden, want de evaluatie gebeurt intern. Als er dan moet worden opgetreden, zal dat pas na verloop van tijd kunnen. Dat is misschien toch een zwak punt in het verhaal.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Bedankt voor de opmerkingen.

Ik stel vast dat dit getrokken is door het departement Landbouw, en dan heb je die brede keten. We mogen die inspanningen ook niet onderschatten. Je hebt natuurlijk de producentenorganisaties en de hele keten, en niet alleen een aantal belangrijke spelers. Als je er zestien organisaties bij betreft, kun je zeggen dat de keten en de mensen die het moeten doen er wel bij betrokken zijn. Dat is een heel belangrijk gegeven.

Mijnheer Sanctorum, ik denk dat gezonde en goede voeding absoluut een prioriteit moet zijn. Ten opzichte van tien en zeker twintig jaar geleden, hebben we de voorbije jaren op het vlak van sensibilisering van de Vlaming grote stappen voorwaarts gezet. Enkele weken terug was er nog de campagne door – toevallig twee partijgenoten – de ministers Vandeuren en Crevits in de scholen.

Dat zijn toch allemaal elementen die onderstrepen dat die sensibilisering volop bezig is. Er kan altijd een tandje bij gestoken worden, maar ik denk dat meer en meer Vlamingen ondertussen overtuigd zijn van wat gezonde voeding is en van het belang van gezonde en gevarieerde voeding. Dat is ten opzichte van enkele jaren geleden toch wel verbeterd, denk ik, om niet te zeggen sterk verbeterd.

Zoals ik daarnet gezegd heb, hangt de vleesconsumptie niet vast aan de -productie – dat is ook erkend door collega Caron. We kennen inderdaad ook die percentages. Maar waarom wordt voor deze sector een zelfvoorzieningsgraad opgelegd? Wat is de gedachte daarachter dan? Wij hebben verschillende sectoren die uitvoeren, waar we zelfs fier op zijn. *(opmerkingen van Hermes Sanctorum-Vandevoorde)*

Maar het is toch ook wel belangrijk dat mensen daar een job in vinden. Ik denk dat we dat ook in alle rust moeten meenemen. Als we zeggen dat we net genoeg produceren voor de 6,5 miljoen Vlamingen, moeten we toch enige omzichtigheid hanteren om dat als absolute norm voorop te zetten. Dat moeten we toch in het achterhoofd houden. Maar ik heb er persoonlijk geen enkel probleem mee om volop in te zetten op gevarieerde, gezonde en goede voeding.

De vrijblijvendheid is toch zowat de samenvatting van de tussenkomsten van collega Vandaele, die zegt dat het een stap in de goede richting is, maar vraagt of het niet wat scherper gecontroleerd kan worden. Zoals ik daarnet verteld heb, wordt er wel gemonitord. Er zijn ook tussentijdse doelstellingen. Er kan jaarlijks – en voor sommige zaken tweejaarlijks – zeer goed bekeken worden wat de resultaten zijn, en er kan ook bijgestuurd worden. Ik denk dat we in 2021 al een tussentijdse stand van zaken zullen kunnen opmaken. Wanneer het de verkeerde richting zou uitgaan, is het op dat moment aan de verantwoordelijke om niet te wachten tot 2025 om eventuele bijstellingen te doen. Ik begrijp ook wel dat men het niet vijf of zes jaar moet laten ontsporen. Dat zit ook mee in het convenant, om sneller dan 2025 te monitoren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Mijn slotwoord gaat ook over die zelfvoorzieningsgraad. Joris Relaes heeft in deze commissie gezegd: 'Waarom maakt men daar zo'n punt van, terwijl ArcelorMittal in Antwerpen producten invoert, verwerkt en de afgewerkte producten weer uitvoert?' Ik zal u het antwoord geven: ik heb daar evenveel last van.

Natuurlijk kan het element van werkgelegenheid en jobs een rol spelen – ik ben het met u eens, minister –, maar de manier waarop wij goederen over de wereldbol slepen, kun je onmogelijk ecologisch normaal vinden. Dat is een belangrijke factor in de uitstoot die we hebben. We gaan die natuurlijk niet zomaar veranderen, er is tijd voor nodig om daar een mentaliteitsverandering te krijgen en om dingen te laten evolueren.

Wat collega Sanctorum zei over het publieke geld, is ook juist. Maar we leven ook met heel veel mensen, dieren en activiteiten samen op een kleine ruimte, in een land dat qua ruimtelijke ordening versnipperd is, waar er snel hinder is voor mensen, enzovoort, en waar je dus geen milderende factoren als open ruimte hebt. Ik was vorige week in de Franse Ardennen, waar ook heel veel koeien zijn.

Die omgeving is zo ruim dat de druk erop veel lichter is. Dat is een groot verschil tussen Vlaanderen en de rest van de wereld.

Ik sluit af met een oproep. Ik stel voor dat tijdens de volgende legislatuur – zoals de heer Vandaele bijna suggereert – de evaluatie een publiek karakter in dit parlement krijgt. Maar goed, het instrument van vragen en hoorzittingen kan worden gebruikt om te weten of het een effect heeft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de ophaling van asbest aan huis
– 994 (2018-2019)**

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb dit thema in deze commissie al een paar keer de revue laten passeren. Als ik de kans krijg, zal ik dat in de toekomst blijven doen.

Ik wil tijdens deze laatste commissievergadering Leefmilieu nog een vraag stellen over de ophaling van asbest aan huis. Dit dossier heeft in de schoot van de regering een lange weg afgelegd. In het regeerakkoord staat dat er een asbestafbouwplan zou komen. Dat is er ondertussen en is aangekondigd voor juli. Enkele weken geleden is het goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering. Daaraan gekoppeld is opgenomen dat we sowieso particulieren en kmo's zouden helpen om van hun asbest af te geraken. Ik begrijp dat er weinig subsidie rechtstreeks aan de particulier zou worden verleend, maar dat de ophaling zou worden gefaciliteerd en dat er zou worden gezorgd voor de 'ontzorging', zoals dat zo mooi heet.

Uit mededelingen van uw voorganger, mevrouw Schauvliege, had ik begrepen dat daar snel mee van start zou worden gegaan. En inderdaad, in mei 2019 zouden gemeenten starten met de ophaling van kleine asbestpartijen aan huis, vaak georganiseerd door afvalintercommunales. Ik stel vast dat er momenteel nog maar 3 van de 25 afvalintercommunales een goedkeuring hebben gekregen, en daar maak ik mij zorgen over.

Zoals bekend, is asbest een goedje dat massaal werd toegepast in de bouwsector. Geleidelijk aan bleek dat asbest zeer schadelijk is voor de gezondheid. Bij het bewerken of verwijderen van asbesthoudende stoffen kunnen vezels vrijkomen die bij inademing zeer schadelijk kunnen zijn. Al te vaak werden er louter ad-hocmaatregelen genomen om asbest te verwijderen, wat een structurele aanpak hypothekeert.

Ik heb bij de ophaling van asbest aan huis een aantal vragen. Kunt u mij aangeven via welke methodes asbest aan huis kan worden opgehaald? Wat zijn de modaliteiten ter zake?

Hoeveel afvalintercommunales organiseren de ophaling van asbest aan huis? Zijn er ook gemeenten die deze activiteit autonoom opnemen? Kunt u mij aangeven hoeveel procent van de bevolking een beroep kan doen op asbestophaling aan huis?

Asbest is een gevaarlijk goedje. Hoe zorgen we ervoor dat burgers die gebruikmaken van deze ophaalmogelijkheid, dit in optimale omstandigheden kunnen doen, zodat blootstelling vermeden wordt?

Hoe zorgen we ervoor dat in heel Vlaanderen asbest aan huis kan worden opgehaald, het liefst door de afvalintercommunales omdat de Vlaming die organisaties het beste kent?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Mijnheer Danen, dit onderwerp is de voorbije weken al regelmatig aan bod gekomen, en terecht. We zijn er samen van overtuigd dat we daarop moeten inzetten.

Binnen het subsidiebesluit Lokale Besturen bestaat de projectformule 'bronophaling' uit twee varianten.

De eerste variant is die voor kleinere volumes. Voor kleinere volumes zoals daken van tuinhuizen is het beproefde systeem van plaatzakken op maat van golfplaten het meest geschikt. In geval van leien wordt een werkwijze met een 'big bag' aanbevolen.

De tweede variant voor de inzameling aan huis van grotere hoeveelheden asbestcement bestaat uit een systeem van containers aan huis die voorzien zijn van een 'inliner'.

Voor deze beide varianten verlopen de modaliteiten vrijwel analoog aan de organisatie van grofvuilophaling aan huis op afroep. De burger neemt contact op met de gemeente of – meestal – met de afvalintercommunale, waarna een afspraak wordt gemaakt voor de ophaling van het asbestcement aan huis. Daarbij krijgt de burger de nodige informatie over waar hij zijn twee persoonsbeschermingssets, de infolder en desgevallend een platenzak of big bag kan verkrijgen.

Hoeveel afvalintercommunales organiseren zo'n ophaling? Met het budget van 2018 konden acht afvalintercommunales een project 'bronophaling' aanvangen waarmee asbestcement aan huis via zakken of containers wordt opgehaald. Voor het budget van 2019 ontving de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) van negen afvalintercommunales een subsidieaanvraag voor de organisatie van 'bronophaling'. Er zijn geen gemeenten die de activiteit in 2018 autonoom opnamen. Voor 2019 is dat wel het geval, meer bepaald in drie steden en gemeenten.

Voor de reeds vastgelegde bedragen van de subsidieaanvragen op het budget van 2018 correspondeert dit met een bereik van ongeveer 24 procent van de Vlaamse bevolking en voor de nog lopende subsidieaanvragen met ongeveer 52 procent van de Vlaamse bevolking. Dat is dus ruim een verdubbeling.

Hoe omzichtig wordt hiermee omgegaan? Met de subsidieformules in het Subsidiebesluit wenst de Vlaamse overheid via de lokale besturen de burger financieel gericht te ondersteunen bij de meerkost voor asbestverwijdering en professioneel te begeleiden in het veilig verwijderen van risicovolle asbesttoepassingen. Informeren over de risico's en de wijze waarop de burger zelf veilig hechtgebonden asbest kan verwijderen, vormt de basis. Een preventieve infolder is dan ook verplicht te overhandigen aan de burger, net als twee persoonsbeschermingssets voor de personen die de werken effectief uitvoeren. Sommige afvalintercommunales werkten daarbij reeds stapsgewijze instructievideo's uit die de burger als bijkomende handleiding kan gebruiken. De website asbestinfo omvat alle nodige informatie waarmee lokale besturen of afvalintercommunales aan de slag kunnen om burgers adequaat te informeren. Op basis van de recente projectervaringen en goede praktijken maken ook meer verfijnde toolkits voor lokale besturen hun opwachting en zullen die voor hen een projectvereenvoudiging betekenen. De

OVAM biedt daarnaast ook asbestopleidingen aan voor lokale toezichthouders en andere medewerkers over hoe zij kunnen omgaan met eventuele incidenten.

Hoe kunnen we dat verder verruimen? Enerzijds zullen goede praktijken van de huidige pioniers leiden tot meer verfijnde 'best practices' en gestandaardiseerde formats die afvalintercommunes kunnen hanteren bij de organisatie van bronophalingsprojecten. Hiermee kan een efficiëntieverhoging nagestreefd worden van de projectformule 'bronophaling'. Anderzijds zullen de huidige gerichte en doeltreffende subsidies voor de meerkost van asbestverwijdering nodig blijven als financiële incentive. Voor de nieuwe dakbedekking spoort het asbestafbouwbeleid samen met energiedoelstellingen zoals het plaatsen van dakisolatie, relighting en het aanwenden van het zonnepanelenpotentieel. Gecombineerde projecten van asbestverwijdering en energierenovatie liggen dan ook in de lijn van de verwachtingen, waarbij zij een wederzijds aanjagend effect op elkaar uitoefenen. Dankzij subsidies en een breed draagvlak bij de lokale besturen verwacht ik dat de formule 'bronophaling' in de verdere toekomst gestandaardiseerd zal worden in het recurrente aanbod van lokale besturen of afvalintercommunes voor de Vlaming.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u, minister. Uw antwoord ontgoochelt mij, in die zin dat ik ervan uitging – en ik had toch sterk begrepen dat de woorden van de vorige minister ook in die richting gingen – dat we in Vlaanderen eigenlijk vrij massaal gebruik konden maken van die afvalophaling aan huis. Ik stel vast dat dat nu nog maar voor een op de vier zo is. Vanaf 2019 zou het ongeveer de helft zijn. *(Opmerkingen van minister Koen Van den Heuvel)*

De helft, inderdaad. Maar wat dan met die andere helft? Het is belangrijk om iedereen mee in bad te krijgen. Het stoort mij heel erg dat die communicatie nogal voortvarend is. Men kondigt iets aan, het lijkt alsof iedereen daarvan kan gebruikmaken en dan blijkt dat dat helemaal niet het geval is. Dat vind ik heel jammer.

U verwacht dat die ophaling binnenkort bij het normale aanbod van de intercommunes zal komen of dat de gemeentebesturen hiermee aan de slag zullen gaan. Maar de vraag is: wat zult u doen om dat te realiseren? Het verhaaltje dat er proefprojecten moeten komen, ben ik eigenlijk wat beu gehoord. Want er zijn de voorbije jaren proefprojecten gebeurd. Er is geleerd. Men weet ondertussen wat kan, wat moet, wat niet werkt. Dus is mijn vraag: wat zult u concreet doen om ervoor te zorgen dat 100 procent van de Vlamingen kan gebruikmaken van die afvalophaling aan huis? Want velen wachten daarop.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Allereerst wil ik onderstrepen dat het een goede zaak is dat asbest binnenkort aan huis zal worden opgehaald door een aantal intercommunes. Ik begrijp de opmerking van collega Danen dat hij liever wil dat dit door alle intercommunes gebeurt. Dat kan ik alleen maar bepleiten. Het zou goed zijn indien deze initiatieven zich over heel Vlaanderen zouden verspreiden.

De afvalintercommunes doen niet alleen die ophaling aan huis van asbest. Er zijn ook al een aantal intercommunes die dankzij Vlaamse subsidies aan een sterk verlaagd tarief materiaal en expertise ter beschikking stellen, zoals de minister al aanhaalde. Op die manier drukken we de prijs voor de burger en is dat ook een aanzet voor de burger om mee te helpen het asbest zelf te verwijderen. En dat is natuurlijk wat we willen: hoe sneller het wordt opgeruimd, hoe beter. Maar het moet op een veilige manier gebeuren.

Minister, in het antwoord op een schriftelijke vraag liet u weten dat er in 2019 al zeventien aanvragen werden ingediend door lokale en bovenlokale besturen voor

subsidies in verband met – toen zeer algemeen – asbestinzameling en asbest-verwijdering. Waarover gaan deze aanvragen? Past dit opnieuw in het verhaal van die afvalintercommunes die ervoor zorgen dat het goedkoper wordt voor de burger? Of gaat het ook over deze ophaling aan huis? Concreet: waarop zijn die subsidies of die zeventien aanvragen van toepassing?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik dank u voor de bijkomende vragen.

De asbestproblematiek is de voorbije jaren sterk geëvolueerd. De problematiek wordt aangepakt. De inventaris werd de voorbije maanden geoperationaliseerd. Daaruit blijkt dat niet iedereen in Vlaanderen ervan overtuigd is dat het nodig is. Maar het is duidelijk dat we daar de lijn hebben aangehouden. Het zal de volgende jaren een heel belangrijk instrument zijn, dat ook nog zal worden geïntegreerd in de Woningpas. Zo is er duidelijke informatie en weet iedereen waar het op staat.

Ik begrijp het ongeduld van collega Danen en in tweede instantie van collega Wouters. Kan het tempo een beetje worden opgedreven, zodat het bereik dat dit jaar op 52 procent ligt, kan worden uitgebreid? We zullen samen met de OVAM bekijken of we daar een versnelling kunnen inbouwen.

Er zijn wat mij betreft een aantal belangrijke aspecten. Mijnheer Danen, het zijn geen proefprojecten meer. Ze zijn operationeel, volwassen. Er zijn twee varianten. De nodige voorzichtigheidsprincipes worden gehanteerd. De tool is er. Met de inventaris hebben we nog een ander, stringenter kader gemaakt in het recente verleden. Alles is nu beschikbaar.

Nu kunnen we bekijken hoe we de uitrol – die binnen enkele maanden op meer dan 50 procent zal zitten, wat een verdubbeling is ten opzichte van vorig jaar – kunnen versnellen. Ik wil absoluut samen met de OVAM bekijken hoe we die kunnen versnellen, zodat, mevrouw Wouters, dat bereik sneller kan worden vergroot.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Op eerdere vragen over de problematiek van asbest en om het te versnellen, werd vaak geantwoord dat we niet de capaciteit van aannemers hebben, maar hier speelt dat helemaal niet. Het gaat echt over huis-, tuin- en keukenkarweien die op een goede manier moeten worden uitgevoerd. Vandaar dat we die beschermingspakketten erbij zetten. Mensen die thuis nog een oud afdak hebben of een oud hok dat ze willen afbreken, daar gaat het in veel gevallen over. De mensen zijn daar nu al lang op aan het wachten. 100 procent van de Vlamingen betaalt belastingen – daar mogen we toch van uitgaan –, dus verwacht ik ook dat 100 procent van de Vlamingen gebruik kunnen maken van de diensten die daarvoor voorzien zijn.

Nogmaals, de communicatie daarover was heel fors in de maanden juli en augustus, en vorige maand opnieuw. Ik verwacht dat er bij een forse communicatie ook een forse dienstverlening hoort.

Ik zal dit dossier blijven opvolgen. Ik ga voor 100 procent van de Vlamingen die kunnen gebruikmaken van de dienst om hun asbest te laten ophalen, want nu blijven veel te veel Vlamingen in de kou staan. Mensen zijn vaak al lang aan het wachten om die werken uit te voeren, en dat kan dus niet. Wat zouden we ervan vinden als maar de helft gebruik zou kunnen maken van de energiepremies of van de energielening? Vlaanderen zou op zijn kop staan. We moeten hier dan ook echt voorsprong nemen en vooruitgaan. Ik zal dit dossier alleszins van heel nabij blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de delegatiebevoegdheid van de Vlaamse Regering in ruimtelijke dossiers – 1008 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik stel deze vraag om uitleg omdat ik mij wat zorgen maak over de manier waarop de Vlaamse Regering soms moeilijke dossiers delegeert naar het lokale niveau. De decreetgeving voorziet in de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering ruimtelijke dossiers aan het lokale niveau kan toewijzen.

Minister, ik wil graag weten wat het afwegingskader is dat leidt tot zulke delegatiebeslissingen? Welke argumenten worden in dit kader gebruikt? Wie heeft hierin welke verantwoordelijkheid? Wat is die van het kabinet, van de administratie, van de gemeente en van u, of van de initiatiefnemers? Vaak zijn het particulieren die een dossier op de agenda willen zetten. Kan een gedelegeerd dossier nog op uw tafel terechtkomen, bijvoorbeeld op het einde van een bezwaarprocedure?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Welke zijn de argumenten voor het afweging? In artikel 2.2.2, §1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) is bepaald dat er ruimtelijke uitvoeringsplannen worden gemaakt of kunnen worden gemaakt op drie niveaus: gewest, provincie en gemeente. De verdeling van de planningsbevoegdheden wordt bepaald in de respectievelijke structuurplannen.

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), waarvan de bindende bepalingen zijn goedgekeurd door het Vlaams Parlement, zijn planningstaken of bevoegdheden bepaald op gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. Typische voorbeelden zijn de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor een zeehaven, wat op het gewestelijke niveau gebeurt, voor het uitwerken van een specifiek economisch knooppunt of voor een bovenlokale recreatieve structuur zoals een camping, wat gebeurt door de provincie, en voor een lokaal bedrijventerrein, wat dan gebeurt door de gemeente.

In de provinciale structuurplannen zijn gelijkaardige bepalingen opgenomen. Provincies hebben bepaalde planningstaken op zich genomen en andere taken aan gemeenten toegewezen. In de gemeentelijke structuurplannen ten slotte hebben gemeenten zich eveneens bepaalde planningstaken voorgenomen.

Sommige gemeenten en provincies hebben in hun structuurplan ook suggesties gedaan over planningstaken van de provincie of het gewest. Het woord zegt het: het gaat om een voorstel om een taak op te nemen of om aandachtspunten die men meegeeft aan een ander niveau.

Om te vermijden dat de planningstaken, zoals die vastgelegd zijn of worden in de structuurplannen, tot een stroeve werking of zelfs blokkering zouden leiden, is in de VCRO het kader bepaald voor de delegatie van planningsbevoegdheid door een planningsniveau aan een ander niveau. Er wordt een zekere soepelheid ingebouwd. De planningsbevoegdheid kan dus worden doorgegeven van één niveau aan een ander planningsniveau. Dat is vastgelegd in artikel 2.2.2, §2, van de VCRO.

Het kader is dus duidelijk. Een planningsniveau maakt een startnota op over een onderwerp waarvoor het niet bevoegd is, en vraagt aan de bevoegde overheid om de bevoegdheid over te dragen.

De VCRO bepaalt welke instantie over de delegatie beslist, wanneer de delegatie kan worden verleend en aan welke vereisten de vraag moet voldoen. Ze geeft ook aan dat er mogelijkheden zijn om afspraken te maken over de financiële lasten ten gevolge van de opmaak van een RUP.

De VCRO bepaalt ook dat de delegatie is uitgewerkt als het RUP is goedgekeurd. Als het RUP is goedgekeurd, vervalt de delegatie voor dat domein. De delegatie is dus beperkt tot de opmaak van het specifieke uitvoeringsplan en heeft geen algemene of definitieve overdracht van een bevoegdheid tot gevolg.

Wie draagt welke verantwoordelijkheid? Delegaties kunnen worden verleend door respectievelijk de Vlaamse Regering, de provinciale deputatie en het college van burgemeester en schepenen. Voor het overige geldt de normale verhouding tussen een administratie en een bestuur. De administratie bereidt dossiers ambtelijk voor en de politieke overheid neemt de beslissing. De administratie neemt vervolgens de nodige maatregelen om de beslissing uit te voeren en bekend te maken.

Kan een gedelegeerd dossier nog op de tafel van de minister terecht komen? In de eerste plaats is het antwoord neen. Een GRUP dat, na delegatie, wordt opgemaakt, doorloopt dezelfde procedure als een GRUP dat tot stand komt zonder delegatie, dus vanuit de eigen planningsbevoegdheid. Nemen we als voorbeeld een gemeentelijk RUP. Dat wordt in de verschillende fases goedgekeurd op gemeentelijk niveau zonder tussenkomst van de provinciale of gewestelijke overheid.

Mogelijk denkt u aan de schorsingsmogelijkheden. Ook daar maakt de VCRO geen verschil tussen een al dan niet gedelegeerd plan. Beide kunnen op dezelfde manier en onder dezelfde voorwaarden worden geschorst. Als er een delegatie naar het gemeentelijke niveau gaat, dan wordt een gemeentelijk RUP opgemaakt en hebben de provincie of de minister dezelfde mogelijkheden om eventueel te schorsen, zoals dat voor een ander gemeentelijk RUP geldt, bijvoorbeeld voor typisch gemeentelijke bevoegdheden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik begrijp uit uw antwoord dat het niveau waar naar iets mogelijk zou worden overgedragen, het initiatief moet nemen tot overdracht. Dat niveau moet dus de vraag stellen. Als een gemeente zelf een GRUP zou willen behandelen, dan moet de gemeente het initiatief nemen om dat te doen.

Mijn vraag blijft dan welk afwegingskader er dan wordt gebruikt. Ik neem aan dat de gemeente dit dan moet motiveren. Minister, welk afwegingskader gebruikt u dan? De zandwinning in Kaulille is zo'n dossier. In heel wat documenten van de Vlaamse Regering staat dat dossier als 'Zandcluster Kaulille' vermeld, en ineens komt dat terecht bij de gemeente. Ik wil niet op dit specifieke dossier ingaan, maar de vraag is dan: welke afweging maakt de regering om te bepalen of ze het overdraagt of niet? Daarin ben ik wel geïnteresseerd. Ik heb het idee dat dit nu ad hoc gebeurt. Ik hoop dat dat op een wat meer structurele manier plaatsvindt.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Mijnheer Danen, ik heb het wettelijk kader geschetst over wie beslist en welke de gevolgen kunnen zijn voor de eventuele bezwaren of schorsingsprocedure. In antwoord op uw eerste vraag over het afwegingskader heb ik duidelijk gezegd dat de drie verschillende niveaus hun eigen bevoegdheden hebben. Daar kan in gewisseld worden naarmate de vraag komt van een bepaald niveau. Daar zit natuurlijk een zekere flexibiliteit in. Het is goed dat ons decretaal kader een zekere flexibiliteit toelaat. Dat wil niet zeggen dat het dan met de natte vinger moet gebeuren. Dat alles tot op de laatste komma moet worden geregeld, hoeft ook niet.

Dan moeten we wat gezond verstand aan de dag leggen om een aantal dossiers vooruit te helpen. Wanneer een bepaald niveau zich bekwaamer of rijper voelt om een bepaald dossier te behandelen, dan is het aan de verantwoordelijke beleidsmensen om die afweging te maken. Wat het concrete geval dat u aanhaalt betreft, kan ik weinig zeggen omdat ik toen nog niet zat waar ik nu zit, maar ik ben ervan overtuigd dat het met de nodige zorgvuldigheid en in samenspraak met het lokale niveau verlopen is. Ik ben zelf al vele jaren een lokale bestuurder en ik merk dat er hier in het parlement altijd een groot draagvlak is om lokale besturen hun verantwoordelijkheden te laten opnemen. Ik ben ervan overtuigd dat dat op de juiste manier gebeurt.

Nogmaals, het is niet omdat een bepaald lokaal bestuur een bepaald dossier ter hand neemt, dat het daarom volledig zijn zin kan doen. Het moet een afweging maken binnen de lokale gemeenschap, maar het moet natuurlijk ook de afweging maken tussen de geboden opportuniteiten en bepaalde decretale kaders. Zoals ik al gezegd heb, eenmaal het een gemeentelijk RUP is, krijgt het ook die status en kunnen de andere overheden tussenkomen indien nodig.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik ben er voor alle duidelijkheid geen voorstander van om alles helemaal dicht te gaan plamuren, maar ik kan me toch niet van de indruk ontdoen dat sommige dossiers uit gemakzucht van het ene naar het andere niveau overgedragen worden. Ik ben niet per se voorstander van complexiteit en wil de zaken niet moeilijker maken dan nodig, maar ik denk wel dat het soms interessant is dat een provincie of gewest bepaalde planningsbevoegdheden op zich neemt, net om het lokale wat te overstijgen. Vaak spelen er immers lokale belangen die fantastisch zijn voor het lokale niveau, maar ingaan tegen het bredere plaatje. Daarom ben ik vragende partij voor een inperking van de flexibiliteit. Dit soort delegatiebevoegdheden zet volgens mij de deur open voor oneigenlijk gebruik.

Ik zal u nog wat schriftelijke vragen stellen om wat dieper op concrete dossiers te kunnen ingaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de lage grondwaterstanden – 1018 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de infiltratiebonus – 1020 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Minister, ik moest uw compliment van de vorige vergadering hard maken en tijdens mijn laatste vergadering nog een vraag stellen. Die gaat meer bepaald over de lage grondwaterstand.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik heb de voorbije paasvakantie aan u gedacht. Toen ik tijdens de voorbereidingen zag dat er vijf vragen waren, dacht ik: collega Wouters zal een van de vraagstellers zijn. Het kader wordt trouwens breder, al hebt u me over water wel al eens een actuele vraag gesteld.

Elke Wouters (N-VA): Inderdaad, ook water interesseert me zeker.

Volgens de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) zijn de grondwaterstanden op een derde van de locaties in Vlaanderen zeer laag voor de tijd van het jaar. Het grondwater heeft zich dus nog niet hersteld van de droge zomer die we achter de rug hebben. Het regende vorig najaar veel te weinig en de winterneerslag compenseerde dat niet. Vooral in Vlaams-Brabant en Limburg zijn de grondwaterstanden historisch laag voor de tijd van het jaar. Ook nu lijkt het weer een relatief droog voorjaar te worden. We moeten hopen op veel neerslag in mei en juni – vrees ik – om het lage peil alsnog aan te vullen.

Nog volgens de VMM zouden de peilen op dit moment op hun hoogste niveau moeten staan. Dat is noodzakelijk om een nieuwe, mogelijk droge zomer door te komen. U liet binnen de Vlaamse Regering een droogte- en overstromingsplan goedkeuren om ons tegen watertekorten te wapenen.

Welke nieuwe aspecten daaruit bereiden ons nu al degelijk voor op mogelijke watertekorten deze zomer?

Er zit geen financieel engagement vast aan dit droogteplan. Levert dit geen problemen op voor de concrete uitvoering van de actiepunten?

Hoe komt het dat Vlaams-Brabant en Limburg er erger aan toe zijn?

Viel daar minder neerslag of zijn die provincies meer verhard? Of heeft de hogere ligging daarmee te maken of zijn er andere redenen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik sluit me aan bij deze vraag, en ik probeer ze ook wat concreter te maken met de infiltratiebonus. Mijn inleiding loopt voor een deel parallel.

Zoals we weten, zijn wateroverlast en droogte twee grote uitdagingen voor overheden en burgers. De regenbuien zullen in de toekomst heviger worden, waardoor het risico op overstromingen toeneemt. De zomers worden heter en ook het aantal hittegolven neemt toe. Piekregenval zoals in het voorjaar van 2010 en de zomer van 2016 zullen steeds vaker voorkomen en zorgen voor grote schade door overstromingen.

Lange periodes waarin geen regen valt zoals de droogtes van de zomers van 1976 en 2018 stonden vroeger bekend als gebeurtenissen die om de honderd jaar voorkomen, nieuwe weersmodellen van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) tonen aan dat we dit in de toekomst om de vier à vijf jaar zullen meemaken.

De Vlaamse bouwwoede en uitdijende verstedelijking zorgen ervoor dat bij hevig regenweer de bodem het water niet kan vasthouden en de riolen het water niet kunnen slikken. Het stroomt in een ijltempo af naar lagergelegen gebieden, waardoor het risico op overstromingen toeneemt en de grondwaterlagen niet aangevuld raken, terwijl al dat beton ervoor zorgt dat tijdens langdurige periodes van extreme hitte steden sneller opwarmen en trager afkoelen. Het is er gemiddeld 3 graden warmer dan op het platteland en het temperatuurverschil kan oplopen tot 10 graden. Dat is natuurlijk niet permanent maar wel op bepaalde dagen.

De schadefactuur van de hevige regenval in de zomer van 2016 en van de warmtegolven in 2017 en 2018 liep in de miljoenen. De piekregenval in 2016 kostte 400 miljoen euro, waarvan 250 miljoen euro voor de landbouw. De factuur gekoppeld aan de droogteperiode in 2017, zorgde voor meer dan 100 miljoen euro schade in de landbouwsector. Als ons huidige beleid niet wijzigt, zal de wateroverlast alleen maar toenemen, terwijl de ondergrond verder uitdroogt.

Op dit moment wordt minder dan 10 procent van het Vlaamse regenwater gebruikt, 90 procent gaat rechtstreeks de riolering in. Die enorme hoeveelheid water die

naar de riolen stroomt, legt een zware druk op de drinkwaterfactuur: de afvoer van regenwater is verantwoordelijk voor 50 tot 60 procent van de rioolkosten. Als we de waterfactuur onder controle willen houden, zullen we werk moeten maken van de betonstop en een hemelwaterplan.

Houden we vast aan de betonstop, dan zal er voor 200 miljoen extra investeringen in riolen en waterbuffers nodig zijn tot 2027. Zonder betonstop verdubbelt die investeringsfactuur.

Wateroverlast en bescherming tegen hittestress en droogte moeten vooral lokaal worden opgelost. Daarbij zullen overheid, bedrijven en burgers de switch moeten maken naar minder verharding, efficiënter gebruik van regenwater en meer infiltratie naar de grondlagen.

Een infiltratiebonus op de waterfactuur kan daarbij helpen. Ook VLARIO, het overlegplatform & kenniscentrum voor rioleringen- en afvalwaterzuiveringssector in Vlaanderen, heeft rond deze thematiek hard gewerkt en daarover gecommuniceerd tijdens de zomerperiode.

Met een transparante waterfactuur waar de kosten voor de afvoer en zuivering van regenwater apart worden vermeld, krijgen bedrijven en burgers de mogelijkheid om van de infiltratiebonus te genieten en het regenwater zinvol te gebruiken. U zou een bonus kunnen geven op de saneringsbijdrage voor gezinnen en bedrijven die infiltratiemaatregelen nemen of regenwater opvangen. De bonus wordt gemodelleerd op basis van de oppervlakteverharding, waarbij het kan gaan over terrassen, daken, parkings enzovoort. De bonus zal burgers en bedrijven aanzetten om regenwater te hergebruiken en te laten infiltreren, door bijvoorbeeld een regenwaterput aan te leggen, door regenwater te laten infiltreren in de tuin, op een groendak of door ontharding van parkings en terrassen. Hierdoor moet het regenwater niet worden afgevoerd naar het rioleringsnet, waardoor dat minder wordt belast en het risico op wateroverlast verkleint.

Al in 2008 werd in dit parlement een resolutie aangenomen, waarbij de waterfactuur gekoppeld zou worden aan ontharding of het vasthouden van regenwater.

Minister, vindt u het idee van een dergelijke infiltratiebonus interessant? Is dit al verder onderzocht? Wilt u daar verder mee aan de slag? Hoe zult u dat dan doen?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: We zijn beland bij de laatste vraag van deze legislatuur, tenzij er nog verrassingen in petto zouden zijn de volgende weken – ‘who knows?’

Dit is een belangrijke vraag over de grondwaterstanden en over de waterproblematiek.

Ik heb mij de voorbije maanden daarin toch wat verdiept en nieuwe zaken bijgeleerd.

Naast energiezuinigheid en gezond eten, is de sensibilisering rond het waterverbruik heel belangrijk, maar van deze drie is de sensibilisering het minst ontwikkeld. Dit probleem komt vooral in de zomer boven water, bij wijze van spreken, maar tijdens de rest van het jaar lijkt iedereen ervan overtuigd te zijn dat hier niet veel rond te doen is. Er is nog wel wat werk aan de winkel als we water zuiniger willen verbruiken. We moeten er iedereen van doordringen dat dit probleem zich niet alleen in juli en augustus stelt, maar het hele jaar door.

We hebben in de Vlaamse Regering het actieplan ‘Droogte en wateroverlast 2019-2021’ goedgekeurd. Dit plan bevat zowel lopende, geplande, als nieuwe initiatieven

en de focus ligt op bijkomende richtlijnen en de optimalisatie van de regelgeving, communicatie- en sensibiliseringsinitiatieven, acties die innovatie stimuleren of faciliteren, en acties die bijdragen aan de kennisopbouw, monitoring en modellering.

Om ons deze zomer beter te wapenen tegen mogelijke watertekorten wordt prioritair ingezet op de verdere uitwerking van de crisiscoördinatie en crisiscommunicatie. Daarbij komt dat er structureel moet worden ingegrepen om watertekorten te vermijden door minder water te gebruiken, meer water te hergebruiken – dat sluit aan bij de vraag van de heer Danen – en ook nieuwe voorraden te voorzien. Iets waarmee heel wat drinkwatermaatschappijen bezig zijn.

De crisiscommunicatie gebeurt op drie vlakken. Er is het indicatorenkader dat voor de metingen in allerlei vormen zorgt. De criteria voor de opschaling of neerschaling van een waterschaarste- en droogtecrisis werden verduidelijkt. Ten slotte werden de afspraken voor de samenwerking tussen de droogtecommissie en de provinciale crisisvergaderingen verfijnd.

Deze zomer wordt ook nog een afsprakenkader met een taakverdeling voor de vaststelling, opvolging, monitoring en rapportering van blauwalgen in waterlopen voorzien. Er komen model-politiebesluiten voor een betere afstemming van waterbeperkingen bij waterschaarste, en er komt ook een verdere uitwerking van de website www.opdehoogtevandroogte.be.

Op 5 april heb ik met de vertegenwoordigers van de VMM, de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) en onze provinciale gouverneurs overlegd om te bekijken waar de afspraken nog verder aangescherpt moeten worden.

Er wordt met voorrang aan een betere juridische omkadering van crisismaatregelen gewerkt. Zo werden op 22 maart 2019 al een aantal wijzigingen aan het drinkwaterbesluit principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Die zorgen voor een duidelijkere rechtsgrond voor gebruiksbeperkingen van het leidingwater. Een ander voorbeeld is een betere juridische regeling van het hergebruik van effluent in de landbouw door de koppeling aan het instrument van de grondstofverklaring.

Er is momenteel geen volledig financieel of budgettair engagement verbonden aan het actieplan, maar er zijn een aantal belangrijke maatregelen voorzien die wel extra budgettaire middelen krijgen. Zo is 4 miljoen euro in de begroting voor 2019 vrijgemaakt voor maatregelen tegen droogte, voorzien voor de projectoproep die de VMM uitgevoerd heeft. Ik heb op 5 april 2019 samen met minister Muyters het project 'Internet of Water' door de Vlaamse Regering laten goedkeuren. Daarin wordt 9 miljoen euro vrijgemaakt om met meer dan tweeduizend sensoren de toestand van het water in Vlaanderen beter en direct op te volgen.

Er is ook nog de call van de ontharding van 5 miljoen euro. Het is dus geen vrijblijvend plan. Er zijn natuurlijk een aantal budgettaire consequenties aan initiatieven die erin zijn opgesomd. Ik heb er zonet drie voorbeelden van gegeven.

Hoe komt het dat Vlaams-Brabant, het Hageland en Limburg er wat erger aan toe zijn? Maandelijks wordt een rapport 'Toestand van het watersysteem' gepubliceerd op de website. Uit het rapport van april 2019 blijkt dat de freatische grondwaterstanden – dat is het meest ondiepe grondwater – op een derde van de plaatsen in Vlaanderen relatief laag zijn voor de tijd van het jaar. Bovendien bevinden die locaties zich inderdaad vooral in Vlaams-Brabant, het Hageland en Limburg. De diensten hebben de door u geopperde oorzaken bijkomend onderzocht. Ik kan u de gedetailleerde nota daarover schriftelijk bezorgen.

De belangrijkste elementen zijn de volgende. De snelheid waarmee de freatische grondwaterpeilen zich kunnen herstellen tot normale waarden, hangt vooral af van de grondwatervoeding en de diepte van de grondwatertafel. De grootte van de

grondwatervoeding is vooral afhankelijk van aspecten als neerslag en verdamping, landgebruik, waarbij de verhardingsgraad een heel belangrijk rol speelt, het bodemtype – leem of zand – en de hellingsgraad. Die aspecten kunnen regionaal variëren en op verschillende locaties een verschillende invloed hebben. De waargenomen regionale verschillen in neerslag en evapotranspiratie zijn niet van dien aard dat ze de situatie kunnen verklaren. De waargenomen maandtotale neerslag voor maart is bovendien op de meeste meetlocaties gelijk aan of iets hoger dan de neerslaghoeveelheid die we gemiddeld voor de eerste drie maanden van het jaar verwachten.

Ook bodemverharding – landgebruik, dus – kan de grondwatertoestand in het Hageland en Limburg niet verklaren ten opzichte van de rest van Vlaanderen. Mijn gevoel is veeleer het tegendeel. Uit de Bodembedekkingskaart Vlaanderen 2015 kan afgeleid worden dat de verhardingsgraad het hoogst is in de gemeenten in de Brusselse en Antwerpse rand en in die twee steden zelf. Met uitzondering van enkele locaties in de rand rond Brussel komen de meeste locaties met de laagste grondwaterstanden veeleer overeen met de locaties met een relatief beperktere verhardingsgraad.

Dan komen we bij het bodemtype en de hellingsgraad. Voor een gedeelte van de locaties met lage grondwaterstanden bevindt het grondwatervoedingsgebied zich in de leemstreek met een relatief hogere hellingsgraad. Dat zijn de twee aspecten die wel een rol van verschil spelen met de rest van Vlaanderen, want in die streken, met leem en een hogere hellingsgraad, wordt een iets lagere grondwatervoeding berekend dan in meer zandige of vlakkere gebieden, zoals in de meeste andere streken van Vlaanderen.

Naast grondwatervoeding speelt ook de diepte van de grondwatertafel een rol. De lage grondwaterstanden worden vaak aangetroffen op locaties met een relatief diepe grondwatertafel. Limburg en Vlaams-Brabant kennen een relatief hoger aandeel locaties met diepe grondwaterstanden, dus meer dan 5 meter onder het maaiveld. Op basis van de historische peilreeksen blijkt dat die locaties trager reageren op meteorologische fenomenen. De infiltratie neemt er meer tijd in beslag, waardoor het dus ook langer duurt vooraleer de peilen zich herstellen.

De belangrijkste redenen voor het tragere herstel op enkele locaties zijn dus een combinatie van diepte van de grondwatertafel, het bodemtype en de hellingsgraad, die in het Hageland en Limburg ietwat hoger is dan in de rest van Vlaanderen.

De voorzitter: Als Hagelander heb ik veel bijgeleerd, minister. Gaat u vooral rustig verder.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Danen, ik kom nu bij uw vragen: hoever staat het met de infiltratiebonus en hoe ga ik daarmee aan de slag? Ik deel uw bekommernis ten volle. Ik denk ook dat we absoluut moeten inzetten op water te laten infiltreren op de plaats waar het neervalt, bij manier van spreken. Binnen de administratie wordt dan ook al een tijd onderzocht om meer te doen dan nu het geval is, en ook in het actieplan zitten er een aantal elementen. Er is ook de ont-hardingscall, die vorig jaar een succes was en die nu opnieuw gelanceerd is. De eerste indicatie is dat er in Vlaanderen opnieuw heel wat projecten opgestart zullen worden.

We hebben ook een aantal normeringen opgelegd. Voor elke nieuwe woning wordt verplicht een regenwateropvang geïnstalleerd, en het lozen van hergebruikt regenwater wordt dus geen saneringsbijdrage. Wanneer het regenwater hergebruikt wordt, wordt dat dus niet meer verschuldigd. Dit geldt ook voor mensen die nu in een bestaande woning een regenwateropvang zetten. In die zin is er natuurlijk al een bonus voor het hergebruik van hemelwater, omdat hierdoor de saneringsbijdrage wegvalt, of toch deels wegvalt.

Anderzijds is het zo dat in enkele omringende landen, zoals Nederland en Duitsland, al een hemelwaterheffing is ingesteld, die berekend wordt op basis van de verharde oppervlakte rond de woning en haar directe omgeving. Maar daar is geen verplichting tot het installeren van een hemelwaterput voor nieuwe en grondig verbouwde panden voorzien.

Op 5 april hebben we het actieplan 'Droogte en Wateroverlast' goedgekeurd. Daar hebben we als actie 20 een onderzoek voorgesteld naar het opsplitsen van de heffing/saneringsbijdrage en een nog in te stellen hemelwaterheffing. Deze hemelwaterheffing zou desgevallend alleen op vermijdbare situaties betrekking hebben. Ik wacht dit onderzoek af om gepaste en vooral duurzame maatregelen te kunnen nemen en ik denk dat dit element wellicht op de onderhandelings tafel van de volgende regering zal liggen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. U gaf het zelf al aan, het is goed om het hele jaar door te sensibiliseren, maar ik denk dat er vanuit het beleid toch nog wat meer moet gebeuren.

U haalde een aantal maatregelen aan waarvoor extra middelen worden voorzien. Dat is niet slecht, maar die gaan vooral naar het bestrijden van droogte. Die pakken de gevolgen aan, maar niet zozeer de oorzaken. Ik denk dat enkel de 5 miljoen euro naar ontharding een concrete maatregel is die droogte voorkomt, en die kan ik dan ook ten volle ondersteunen.

Zijn deze projecten inmiddels van start gegaan, of wanneer wordt de startdatum daarvoor voorzien?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ons pleidooi gaat meer in de richting van een infiltratiebonus, om mensen die het goede voorbeeld geven, te belonen.

Ik heb een aantal van uw acties gezien, minister. Wij kunnen ons zeker vinden in een aantal van die acties, maar sommige zijn behoorlijk duur. Maar wat ik heel erg mis, is de maatregel die ook al eens 'bronbeleid' genoemd wordt. U hebt verwezen naar Nederland en Duitsland, waar men dat wel doorvoert. Dat betekent eigenlijk dat er gedacht zou moeten worden aan een manier waarop hemelwater zo dicht mogelijk bij de bron blijft. Dat kan natuurlijk door hergebruik te stimuleren, via een put. Maar het kan ook, waar die regenwaterput dan overstroomt als hij vol is, doordat er een soort afvoer is ter plaatse. Op die manier worden een aantal doelstellingen tegelijkertijd ingewilligd, namelijk minder rioleringskosten, minder overstromingsgevaar, maar vooral ook een betere hervoeding van het grondwater. Dat is toch heel erg belangrijk.

Ik mis dat voor een stuk in het beleid. Want wat er nu eigenlijk gebeurt, is dat het regenwater, zeker als het hard regent en de regenwaterputten vol zitten, gewoon via een buis wegstroomt. Daar waar het uitkomt, zijn er vaak overstromingen. Dat kunnen we eigenlijk wel missen als kiespijn.

Bronbeleid zorgt er dus voor dat hemelwater zo dicht mogelijk bij de bron blijft. Dat kan een dak zijn, een parking, een veld, wat dan ook. Het is erop gericht te vermijden dat relatief zuiver hemelwater via de riolering wegstroomt en dan verder weg voor problemen zorgt. Dat moeten we proberen te vermijden.

Mijn vraag is dus nogmaals: bent u bereid om dat te onderzoeken, bent u bereid om die maatregel te nemen? Ik deel uw mening: hoogstwaarschijnlijk zal dit soort aspecten bij de regeringsonderhandelingen op tafel komen. Ik denk wel – en ik

ben daar voor een stukje ook wel debet aan – dat we in deze commissie de voorbije jaren te weinig aandacht hebben gehad voor alles wat met water te maken heeft. En ik hoop dat we daar de komende jaren meer aandacht voor kunnen hebben, want zoals iedereen wel weet: water is leven. We hebben heel veel aandacht gehad voor gezonde voeding, voor klimaat, voor fijn stof... Dat is ook allemaal heel erg belangrijk. Maar water is natuurlijk ook cruciaal. Ik denk dat we dat zeker moeten meepakken de komende maanden en jaren. Ik zal, als men mij daartoe de kans geeft, alleszins mijn verantwoordelijkheid nemen op dat vlak.

Mijn bijkomende vraag is dus: hoe wil u verder werk maken van dat bronbeleid?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Danen, ik heb het zelf in het begin van mijn antwoord gezegd: ik ben er ook van overtuigd dat we daar de volgende jaren, wellicht ook in deze commissie, meer aandacht aan moeten schenken. Ik heb hier nu drie maanden doorgebracht. Het actieplan 'Droogte en wateroverlast' is natuurlijk een hefboom, maar er moet meer gebeuren. Dus daar ben ik van overtuigd. En ik denk ook dat we op dat vlak de volgende jaren straffer uit de hoek moeten komen.

Wat de maatregelen zelf betreft: dat bronbeleid is er al voor een stuk. Is het voldoende? Ik denk het niet. Ik denk dat we daar inderdaad een tandje kunnen bijsteken. Maar we mogen nu ook niet doen alsof er niks gebeurt. Ik heb al het voorbeeld gegeven dat er bij nieuwbouw al een aantal zaken verplicht worden. Het hergebruik van regenwater zit volop in de lift. Dat kan versneld worden. Ik denk dat we moeten onderzoeken in welke mate. Daarom moeten in dat actieplan 20 wellicht ook fiscale of financiële stimuli ingebouwd worden.

Ik ben ervan overtuigd dat we er meer op moeten inzetten, ook de openbare besturen, dat op sommige plaatsen gescheiden stelsels misschien niet meer absoluut nodig zijn. Dus dat daar ter plaatse het hemelwater opgevangen moet kunnen worden door de grachten opnieuw wat te verbreden of een aantal poelen te voorzien. Ik heb vorige week nog wachtbekkens in een ruilverkaveling gezien, waar men dus ook aan buffering doet en dan geleidelijk het water laat wegstromen via het natuurlijke grachtensysteem.

Ik denk dus dat er al heel wat initiatieven zijn, maar dat we op dat vlak inderdaad meer aandacht moeten hebben en wellicht in het beleid wat straffer moeten zijn op het vlak van incentives of van normering.

Collega Wouters, uw laatste opmerking ging over de calls voor de ontharding. De call van vorig jaar is afgelopen. De projecten zijn toegewezen. De eerste projecten zullen nu in uitvoering komen. Ik heb een heel groot project bezocht in Borsbeek. Daar wil men twee hectare beton op het fort Borsbeek ontharden. Die werken starten eind dit jaar, want zoiets heeft natuurlijk een zekere doorlooptijd nodig.

Vanaf half maart tot 15 mei of 30 mei kunnen lokale besturen of verenigingen of andere instanties opnieuw projecten indienen. Daarvoor is dus opnieuw 5 miljoen euro voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Ik wil tot slot nog afronden. Ik vind het positief dat er een droogteplan is om de problemen aan te pakken en dat u zelf ook zegt, minister, dat er meer moet gebeuren.

Ik kan er enkel op aandringen dat er snel iets gebeurt en dat de actiepunten snel worden geïmplementeerd. Het is echt vijf voor twaalf en ik denk dat we hieromtrent geen tijd meer te verliezen hebben.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, we zijn niet verantwoordelijk voor wanneer het regent, maar wel voor wat we met die regen doen. Zoals de meesten hier weten, genereert de klimaatcrisis drie soorten overstromingen.

De lokale overstromingen kwamen vroeger ook al veel voor. Zomeronweders op verharde bodems waarvoor geen bronbeleid wordt gevoerd, zorgen voor lokale overlast. Daarnaast zijn er de winteroverstromingen, die voor langere tijd voor overlast kunnen zorgen. We kunnen er met een bronbeleid voor zorgen dat het debiet gedeeltelijk naar beneden wordt gehaald. Later zijn er nog de meer structurele overstromingen of risico's op overstromingen ten gevolge van de zeespiegelstijging en zo. Ook hieraan wordt gedeeltelijk tegemoet gekomen, wat begint met het Vlaamse Sigmaplan en dergelijke.

Ik denk oprecht dat we met relatief eenvoudige maatregelen veel kunnen doen. We moeten veel doen, maar we moeten ook die eenvoudige maatregelen nemen. Ik kijk ernaar uit om samen met u, in welke hoedanigheid dan ook, verder werk te maken van een bronbeleid en meer met water bezig te zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.